

Sygn. akt IV U 122/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2013 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st.sekr.sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2013 roku w Tarnowie na rozprawie

odwołania J. D. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 31 października 2012 roku nr E - (...)

w sprawie J. D. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość emerytury

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 122/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 8 maja 2013 roku

Ostateczną decyzją z dnia 31 października 2012 roku (...) Oddział w T. przyznał J. D. (1) emeryturę od dnia 9.06.2012 r. na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z art.52 ust. 1 lit. b rozporządzenia WE nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w wysokości proporcjonalnej. Podstawa wymiaru emerytury została ustalona z 10 kolejnych lat kalendarzowych (1967-1976r) poprzedzających bezpośrednio rok 1977, w którym wnioskodawca po raz pierwszy przystąpił do ubezpieczenia za granicą. Wyliczona kwota emerytury wyniosła 1104,83zł, a ponieważ nie może przekraczać 100% podstawy wymiaru wobec powyższego ograniczono ją do kwoty równej podstawie wymiaru tj. 954,58zł, po ustaleniu proporcji 110 miesięcy pracy w Polsce do 474 miesięcy łącznej pracy z uwagi na ubezpieczenie za granicą emerytura wyniosła 221,53 zł.

Od powyższej decyzji J. D. (1) złożył odwołanie zarzucając ZUS wadliwe ustalenie wysokości należnej emerytury oraz obrazę art. 52 rozporządzenia WE nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, jak i art. 9 kpa poprzez brak należytego informowania strony o zasadach przeliczania emerytury i o treści materiału dowodowego.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie podnosząc, iż wysokość emerytury odwołującego ustalono z uwzględnieniem wszystkich polskich i wszystkich austriackich okresów ubezpieczenia (teoretyczna kwota świadczenia). Wobec tego jej wysokość została ustalona w sposób prawidłowy w oparciu o odpowiednie przepisy prawa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący się, urodzony w dniu (...) w dniu 29.03.2012 r. wystąpił z wnioskiem o emeryturę z polskiego ubezpieczenia społecznego.

Decyzją ostateczną z dnia 31.10.2012 r. Zakład przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 9.06.2012r tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z art.52 ust. 1 lit. b rozporządzenia WE nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w wysokości proporcjonalnej. Podstawa wymiaru emerytury została ustalona z 10 kolejnych lat kalendarzowych (1967-1976r) poprzedzających bezpośrednio rok 1977, w którym wnioskodawca po raz pierwszy przystąpił do ubezpieczenia za granicą. Do podstawy wymiaru za okresy od 1.01.1967r do 31.07.1969 oraz od 1.08.1969r do 12.04.1975 tj. za okresy za które brak udokumentowanych zarobków przyjęto kwoty minimalnego wynagrodzenia a WWPW wynosił 32,09%. Za rok 1976 przyjęto wynagrodzenie zerowe, ponieważ w tym okresie ubezpieczony nie był zatrudniony w Polsce i nie osiągał żadnych zarobków. Wyliczona kwota emerytury wyniosła 1104,83zł, a ponieważ nie może przekraczać 100% podstawy wymiaru wobec powyższego ograniczono ją do kwoty równej podstawie wymiaru tj. 954,58zł , a po ustaleniu proporcji 110 miesięcy pracy w Polsce do 474 miesięcy łącznej pracy z uwagi na ubezpieczenie za granicą emerytura wyniosła 221,53zł.

Dowód: akta ZUS

Wcześniej, w związku ze złożonym wnioskiem o emeryturę, ZUS pismem z dnia 10.05.2012 r. poinformował wnioskodawcę o warunkach przyznania emerytury, zasadach ustalania podstawy wymiaru emerytury oraz dowodach potwierdzających osiągnięte zarobki. Ponadto na decyzji tymczasowej/zaliczkowej/ o przyznaniu emerytury z dnia 27.06.2012 r. znajdowała się informacja, że do wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru Zakład uwzględnił minimalne wynagrodzenie za okresy wskazane w załączniku do decyzji, a celem przeliczenia świadczenia z uwzględnieniem faktycznych zarobków należy nadesłać dokumenty potwierdzające osiągnięte wynagrodzenie. Również na decyzji ZUS z dnia 25.09.2012r. znajdowała się adnotacja, że emerytura została przyznana na podstawie wniosku złożonego w instytucji austriackiej i wyliczona na podstawie dokumentacji znajdującej się w ZUS. Pismem z dnia 28.11.2008 r. J. D. (1) został poinformowany przez ZUS, że okres zatrudnienia /ubezpieczenia / w Polsce wynosi 9 lat 2 miesiące 27 dni tj. od 17.01.1966 r. do 31.07.1969 r. oraz od 1.08.1969 r. do 12.04.1975 r.

Dowód: akta ZUS

Powyższy stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów urzędowych i prywatnych z akt ZUS.

Dokumenty, dające podstawę dla poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie, Sąd uznał za autentyczne i wiarygodne. Ich treść i forma nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości uczestników postępowania, nie ujawniły się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową od strony materialnej czy formalnej. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), a dokumenty prywatne świadczyły o tym, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc).

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

W niniejszym postępowaniu odwołujący domagał się ponownego ustalenia wysokości przyznanego świadczenia emerytalnego podnosząc, iż kwota wyliczona przez ZUS wynika z zastosowania przez organ rentowy niewłaściwej proporcji.

Powyższy zarzut należy uznać za niezasadny. Zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) emerytalnie-ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn (urodzonych do dnia 31 grudnia 1947 r. po myśli ust.2);
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Z kolei według art. 28 powołanej wyżej ustawy - ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy nie osiągnęli okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w art. 27 ust. 1 pkt 2, przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn;
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 15 lat dla kobiet i co najmniej 20 lat dla mężczyzn.

W związku z powyższym mając na uwadze zarzuty ubezpieczonego co do niewłaściwej proporcji przy obliczaniu wysokości emerytury należy podkreślić, że powołana ustawa emerytalna wymaga do nabycia prawa do emerytury przez osoby urodzone przed dniem 1.01.1949 r. posiadania minimalnego stażu pracy, który w przypadku mężczyzny wynosi 20 lat lub 25 lat. Uwzględniając okresy ubezpieczenia wnioskodawcy wyłącznie na terenie Polski powyższy warunek nie zostałby spełniony.

Zastosowanie wspólnotowych przepisów koordynujących pozwala w takim przypadku uwzględnić wszystkie okresy ubezpieczenia przebyte w każdym innym państwie członkowskim jeśli okresy te się nie pokrywają. Bowiem przy ustalaniu prawa do świadczenia z krajowego ubezpieczenia społecznego każde z Państw Członkowskich traktuje okresy ubezpieczenia odbyte na terytorium jednego z państw Wspólnoty, jak okresy ubezpieczenia na jego terytorium (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14.04.2011 r., III AUa 343/10).

Według art. 52 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 200 z 7.6.2004, str. 1) właściwa instytucja ustala wysokość świadczeń, jakie byłyby należne:

- a) zgodnie z ustawodawstwem, które stosuje, wyłącznie w przypadkach, gdy warunki uprawnienia do świadczeń zostały spełnione wyłącznie na podstawie prawa krajowego (świadczenie niezależne);
- b) poprzez ustalenie teoretycznej kwoty świadczenia, a następnie kwoty rzeczywistej (świadczenie proporcjonalne), w następujący sposób:
 - i) teoretyczna kwota świadczenia jest równa świadczeniu, o które zainteresowany mógłby się ubiegać, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia i/lub zamieszkania, ukończone z uwzględnieniem ustawodawstw pozostałych Państw Członkowskich, zostały ukończone na podstawie ustawodawstwa, które jest stosowane w dniu przyznania świadczenia. Jeżeli, zgodnie z tym ustawodawstwem, kwota świadczenia nie zależy od długości ukończonych okresów ubezpieczenia, kwota ta zostaje uznana za kwotę teoretyczną;
 - ii) instytucja właściwa ustala następnie rzeczywistą kwotę świadczenia proporcjonalnego, stosując do kwoty teoretycznej stosunek długości okresów ubezpieczenia ukończonych przed realizacją ryzyka na podstawie

stosowanego przez nią ustawodawstwa, do całkowitej długości okresów ubezpieczenia, ukończonych przed realizacją ryzyka na podstawie ustawodawstw wszystkich zainteresowanych Państw Członkowskich.

Poza sporem jest, że świadczenie odwołującego się zostało obliczone zgodnie ze wskazanymi przepisami. Sposób liczenia zaprezentowany w odwołaniu jest z nimi niezgodny a co za tym idzie błędny. W zaskarżonej decyzji ZUS wysokość emerytury prawidłowo ustalono z uwzględnieniem wszystkich polskich i wszystkich austriackich okresów ubezpieczenia (teoretyczna kwota świadczenia). Następnie emeryturę ustalono według proporcji wynikającej ze stosunku polskich okresów ubezpieczenia /110 miesięcy/ do sumy okresów polskich i wszystkich okresów zagranicznych /474 miesiące/ zgodnie z art.52 ust. 1 lit. b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 883/2004. Tak obliczone świadczenie wynosi 221,53zł.

Zarzut naruszenia art. 52 ust. 5 Rozporządzenia jest niezasadny. Zgodnie z ust. 5 tego przepisu niezależnie od przepisów ust. 1, 2 oraz 3, ustalanie proporcjonalne nie ma zastosowania do systemów, które zapewniają świadczenia, w odniesieniu do których okresy czasu nie mają znaczenia dla ich ustalania – o ile systemy te wymienione są w załączniku VIII część 2. W takich przypadkach zainteresowany jest uprawniony do świadczenia, którego wysokość ustalana jest zgodnie z ustawodawstwem danego państwa członkowskiego. Co prawda we wspomnianym załączniku VIII część 2 jest wymieniona Polska ale tylko co do emerytur z systemu zdefiniowanej składki - tymczasem w przypadku odwołującego się znajdują zastosowanie art. 27-28 ustawy emerytalnej które warunkują nabycie prawa do świadczenia od posiadania odpowiedniego stażu pracy (system zdefiniowanego świadczenia). System zdefiniowanej składki obejmuje urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku (art. 24-26 ustawy).

Odnosząc się do zarzutu podniesionego na rozprawie w dniu 8 maja 2013 r., a dotyczącego art. 6 powyższego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady należy podkreślić, iż niniejszy przepis dotyczy sumowania okresów w zakresie niezbędnym. Zgodnie z jego treścią o ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, właściwa instytucja Państwa Członkowskiego, której ustawodawstwo uzależnia:

–nabycie, zachowanie, przysługiwanie lub odzyskanie prawa do świadczeń,

–objęcie przez ustawodawstwo, lub

–dostęp do lub zwolnienie z ubezpieczenia obowiązkowego, fakultatywnego kontynuowanego lub dobrowolnego,

od spełnienia okresów ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania, bierze pod uwagę w niezbędnym zakresie okresy ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania spełnione na podstawie ustawodawstwa każdego innego Państwa Członkowskiego, tak jakby były to okresy spełnione na podstawie stosowanego przez nie ustawodawstwa.

Przepis ten dotyczy ogólnej zasady regulującej kwestię ustalania prawa do przedmiotowego świadczenia, nie odnosi się natomiast i nie reguluje kwestii sposobu obliczania wysokości świadczenia, w ogóle nie dotyczy tej kwestii. Zatem nie można tak jak tego chce odwołujący na jego podstawie domagać się ustalenia wysokości przyznanej emerytury.

Odnosząc się do zarzutów z odwołania dotyczących naruszenia przepisów kpa należy stwierdzić, że były one bezprzedmiotowe dla merytorycznego rozstrzygnięcia. W rozumieniu art. 1 kpc sprawami cywilnymi są również sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, a więc sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych. Od momentu wniesienia odwołania do sądu rozpoznawana sprawa staje się sprawą cywilną, podlegającą rozstrzygnięciu wedle reguł właściwych dla tej kategorii. Odwołanie pełni rolę pozwu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1998 r., II UKN 105/98, OSNAPiUS 1999, nr 16, poz. 529 oraz postanowienie z dnia 29 maja 2006 r. I UK 314/05, OSNP 2007 nr 11-12, poz. 173). Jego zasadność ocenia się zatem na podstawie właściwych przepisów prawa materialnego. Postępowanie sądowe, w tym w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. Sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie

wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego jako przedmiotu odwołania (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1980 r., III CZP 43/80, OSNCP 1981 nr 8, poz. 142, z dnia 27 listopada 1984 r., III CZP 70/84, OSNCP 1985 nr 8, poz. 108 oraz z dnia 21 września 1984 r., III CZP 53/84, OSNCP 1985 nr 5-6, poz. 65). W związku z tym jest oczywiste, że wśród przewidzianych w kpc sposobów rozpoznania odwołania przez sąd nie przewidziano stwierdzenia nieważności decyzji organu rentowego, nie jest też możliwe uchylene zaskarżonej decyzji przez sąd I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu (por. wyrok SN z 2010-04-27 II UK 336/09, wyrok SN z 2010-02-09 I UK 151/09). Sąd pierwszej instancji albo oddala odwołanie, albo, uznając je za zasadne, zmienia zaskarżoną decyzję. Z oczywistych względów wada decyzji administracyjnej nie może prowadzić do zmiany zaskarżonej decyzji zgodnie z materialnoprawnym żądaniem zawartym w odwołaniu.

Mając powyższe na uwadze, działając na mocy wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie jako bezzasadne uznając przedmiotową decyzję ZUS za prawidłową.

(...)

(...)

- (...)

- (...)

- (...)